

MANUAL DE L'ÀRBITRE D'ESGRIMA

FEDERACIÓ
CATALANA
D'ESGRIMA

Generalitat de Catalunya

 esportcat

Actualització desembre 2020

INTRODUCCIÓ

Des de la Federació Catalana d'Esgrima, amb l'ànim de posar a disposició dels àrbitres i aspirants a àrbitres una eina divulgativa de consens on es reculli la filosofia idònia per l'arbitratge de l'Esgrima, s'ha creat el present manual.

PRIMERS PASSOS

Per ser àrbitre autonòmic d'Esgrima cal, en primer lloc, superar el seminari d'arbitratge autonòmic. Aquest curs està obert a tota persona majors de 16 anys amb interès per formar-se arbitralment.

Un cop superat el curs l'àrbitre ha de saber que **és necessari tramitar llicència federativa d'arbitratge** a través de la Federació Catalana d'Esgrima. Per fer-ho cada àrbitre ha de contactar amb el seu club de confiança (acostumen a ser els clubs els que tramiten llicències arbitrals) o també poden tramitar llicència com a Independent (contactant directament amb la Federació).

Un cop que l'àrbitre disposa de llicència federativa per la temporada esportiva en curs ja pot iniciar les seves accions arbitrals. Val a dir que **els àrbitres, encara que tramiten llicència a través d'un club, són agents lliures que poden treballar arbitrant per qualsevol club** que precisi dels seus serveis i amb el qual arribi a un acord per una competició en concret.

Un aspecte que diferencia als àrbitres d'Esgrima dels àrbitres d'altres esports és la indumentària. Els àrbitres d'Esgrima no vesteixen amb roba esportiva, sinó que sempre vesteixen de forma elegant: americana, pantaló llarg i sabates. En cap cas un àrbitre pot vestir amb roba del seu club d'origen, doncs li aportaria una sensació d'imparcialitat inapropiada.

PROJECCIÓ LABORAL

Quan l'àrbitre autonòmic acumula experiència (mínim 2 anys d'arbitratge autonòmic) pot presentar-se als exàmens d'**arbitratge estatal** que organitza la RFEE. Si estàs interessat en aquesta opció contacta amb la RFEE donat que els cursos d'arbitratge estatal s'acostumen a organitzar aprofitant competicions nacionals (habitualment Campionats d'Espanya). A més, aquesta formació no caduca i no és imprescindible (tot i que sí que és recomanable) mantenir una activitat arbitral mínima.

Per aquells que ho desitgin també es pot arribar a nivells d'**arbitratge internacional**. La FIE organitza un curs anual d'arbitratge internacional i és la RFEE l'encarregada de decidir els candidats que es poden presentar. Per poder ser un dels candidats de la RFEE al curs d'arbitratge internacional cal acreditar una experiència d'uns 5 o 6 arbitratges en Circuits Europeus en les darreres dues temporades i, a més, cal comptar amb bones valoracions per part del Delegat d'Arbitratge FIE durant aquestes competicions.

Val a dir que els àrbitres internacionals han de mantenir-se actius (mínim 1 arbitratge internacional en els 2 darrers anys). No fer-ho comporta la pèrdua de la llicència i genera la necessitat de tornar a examinar-se. A més, quan els àrbitres arriben als 60 anys, es jubilen (en termes arbitrals).

LES 8 HABILITATS DE L'ÀRBITRE

Com a àrbitre existeixen 8 habilitats que cal dominar. Les llistem tot seguit:

1a – assumir que està oferint un servei durant la competició

Per un àrbitre és fàcil perdre de vista que no treballa pel públic ni pels familiars dels esportistes. Un àrbitre ha de saber que treballa pels organitzadors de la competició, pel directori tècnic, pels entrenadors i, per descomptant, pels tiradors i tiradores. Aquest és el seu públic objectiu al que ha de satisfer a base de professionalitat, bon arbitratge, justícia i imparcialitat.

2a – assumir que l'aprenentatge d'un àrbitre no acaba mai

Un àrbitre viu constantment en una fase d'aprenentatge. Per un millor aprenentatge tècnic cal ser conscient que cada persona, cada assalt i cada font d'informació pot nodrir els coneixements arbitral. Existeixen moltes fonts d'informació per nodrir l'aprenentatge d'un àrbitre:

- **L'entrenador:** si un àrbitre té un entrenador que durant els entrenaments arbitra assalts és el moment per consultar amb ell les decisions que prengui i no compreguis.
- **Els àrbitres:** si durant un combat un company àrbitre pren decisions que no comprens o no comparteixes dirigeix-te a ell (quan el combat hagi finalitzat) per intercanviar opinions (des del respecte i la companyonia, sempre).
- **Internet:** existeix una ampla oferta de continguts digitals per veure assalts i practicar. És interessant que els àrbitres mirin aquests continguts, que s'esforcin per intentar desxifrar l'acció, pausar el vídeo, rebobinar, i practicar prenent la pròpia decisió abans de veure quina decisió pren l'àrbitre del vídeo.

3a – ser eficient (no perdre temps)

La feina arbitral és clau per mantenir el correcte funcionament d'una competició d'Esgrima. Una gestió arbitral poc eficient pot provocar grans endarreriments en les competicions. Un exemple:

Imagineu que un àrbitre que dirigeix una poule de 7 tiradors (21 assalts en total) perd 1 minut per cada assalt. És fàcil perdre un minut, oi? Per exemple donant excessives explicacions, no gestionant àgilment el fi d'un assalt i inici del següent,...

Doncs aquest àrbitre estaria generant un endarreriment de... 21 minuts en la competició!

Les accions que ajuden a un arbitratge eficient són:

- Anunciar qui ha d'estar a la pista i qui s'ha de preparar. El temps més inactiu durant la poule és el temps de canvi de tiradors entre assalts.
- Expressar-se de forma clara i sonora; tanteig, temps restant, targetes, períodes de temps en el que es troba l'assalt, nom dels tiradors que s'han de preparar, etc. Evitar la timidesa, tenir confiança i assegurar-se que s'escolti bé el missatge que es vol transmetre.
- Estar atent amb el nom dels tiradors, identificar-los bé, per no cometre errors a l'hora d'anotar els resultats dels assalts. Revisar el full d'assalt un cop omplert per reconfirmar que s'ha anotat correctament el resultat (especialment important en categories inferiors on els joves tiradors encara no tenen hàbits o coneixements per verificar els resultats).

- Cridar als esportistes sempre pel seu nom i/o cognoms. Evitar fórmules impersonals.
- Mostrar als tiradors joves on connectar-se. Els adults coneixen bé la norma de connectar-se a la seva dreta (excepte quan són esquerrans) però els nens poden estar nerviosos o confosos.
- Mantenir el full d'assalts i el kit arbitral (cronòmetre, pes, galgues, carpeta, bolígraf,...) ben a prop. Evitar fer grans desplaçaments per fer anotacions o proves d'armes.
- Quan un tirador/a necessiti canviar el seu passant/arma no esperar a que el canvi s'hagi fet, sinó que és millor guanyar temps anant a buscar el pes i preparant-se per fer la prova pertinent. A més, si el tirador/a no te a ningú que l'ajudi, l'àrbitre sempre es pot prestar a ajudar al tirador/a.
- Anotar sempre els tocats al costat del nom dels tiradors que estan protagonitzant l'assalt. En algun moment tot àrbitre s'equivoca i tenir en tanteig anotat ajudar a tenir controlat l'assalt.
- Obligar als tiradors a firmar a firmar el full d'assalt un cop hagin tirat per ultima vegada a una poule o un cop acabada la directa. No esperar fins al final d'una poule per cridar als tiradors perquè signin tots alhora.
- Diagnosticar errors habituals en el material (especialment passants i armes). Quan una cosa no funciona pot suposar molt de temps determinar què fa que no funcioni.
- Educar als tiradors en la importància de tenir material de recanvi preparat i a disposició. Abans de començar les poules o eliminacions directes és bo indicar als tiradors que tinguin els seus recanvis a punt i propers, d'aquesta manera es pot estalviar molt de temps.
- Ajudar a altres àrbitres. Quan un àrbitre acaba poules abans que un altre àrbitre ha d'oferir la seva ajuda. És possible que es pugui desdoblar una poule endarrerida i d'aquesta manera ajudar en el desenvolupament de la competició (evitar retards).

4a – ser imparcial

Un dels grans reptes d'un àrbitre és el moment d'arbitrar un assalt on participi un amic, un conegut o un company d'equip. A tal efecte és important que un àrbitre conegui la forma de desactivar el condicionament mental subjectiu que dona avantatge a un tirador davant d'un altre. Un consell per arribar a desactivar aquest condicionament és no pensar en la persona que hi ha sota la màscara i no pensar en tot allò que es sap sobre la persona (els tiradors no tenen nom ni cognoms durant l'assalt, són simplement tiradors).

Un altre moment que pot fer que un àrbitre perdi imparcialitat és deixar-se influenciar per les conductes dels tiradors. Un tirador pot protagonitzar alguna acció (reclamar al àrbitre, cridar un tocat,...) que provoqui en l'àrbitre una sensació de respecte que el pot condicionar. Aquests condicionament pot suposar, sense voler-ho, un tracte preferencial envers al tirador. Com es pot veure la psicologia entra molt en joc en l'arbitratge.

5a – ser coherent

Durant els assalts els tiradors aprenen i es familiaritzen amb la forma d'arbitrar o forma de prendre decisions d'un àrbitre. Els tiradors intel·ligents són capaços d'adaptar la seva forma de tirar per tal que la forma d'arbitrar els beneficiï. Això fa que sigui important que un àrbitre mantingui el seus criteris de forma constant durant l'assalt, ja sigui en favor d'un tirador o de l'altre. No fer-ho (no ser constant en els criteris) pot generar tensions entre àrbitre i tiradors. Un exemple:

Imagineu un àrbitre que no és capaç de detectar quina ma o quin peu comença primer el moviment (i, per tant, no pot diferenciar dos atacs com atac i contraatac). Imagineu que davant d'aquesta situació decideix definir l'acció com atac sobre preparació en comptes de contraatac. Davant d'aquesta situació l'àrbitre ha de mantenir, al menys fins que acabi el combat, la coherència en la forma d'interpretar aquesta acció.

Una altra situació on els àrbitres han de mantenir la coherència és davant les possibles protestes o reclamacions d'entrenadors o tiradors. Aquestes possibles queixes no han de canviar les decisions arbitral. L'actitud correcta davant d'una queixa és explicar, de forma pausada i sincera, què és el que l'àrbitre ha vist (respecte a la decisió original). En tot cas aquesta explicació pot acompanyar-se de la promesa de prestar més atenció en futures accions similars. Sigui com sigui en cap cas un àrbitre ha de modificar la seva decisió, fer-ho pot ser interpretat com una actitud de ser un àrbitre dubtós o influenciable, cosa que pot suposar intents de futures influències sobre l'arbitratge.

Tothom (absolutament tothom) comet errades. La part més important del treball arbitral és admetre que es poden cometre errades. La part positiva és que els errors generen aprenentatge i, sempre que no siguin deliberats, tenen un efecte positiu sobre l'experiència arbitral (de tot se n'aprèn).

6a – mantenir la calma

Els esportistes, tècnics i familiars sempre participen a les competicions perseguint un objectiu esportiu. Aquest fet ja els converteix en persones que estan gestionant un estrès, per petit que sigui, durant la competició. En canvi l'àrbitre no té un objectiu esportiu, només ha de centrar-se en arbitrar. És per aquest motiu que l'àrbitre ha de mantenir-se al marge dels crits, de les actituds sorolloses i de les actituds nervioses. L'àrbitre ha d'ajudar, amb la seva actitud calmada, a que es mantingui l'ordre i a que no es desbordin les emocions. L'àrbitre és la calma dins la tempesta.

7a - humilitat en tot moment

Que un àrbitre no encerti cada decisió o cada moviment no el fa mal àrbitre. Un àrbitre no és infal·lible i no ha d'intentar ser-ho, la persecució de la (inexistent) excel·lència arbitral pot arribar a ser esgotadora per un àrbitre. Simplement un àrbitre ha de saber viure amb la llibertat que suposa admetre que no ho sap tot i que no ho encerta tot, tot i que s'esforça al màxim per arbitrar de la millor manera possible.

8a – tenir consciència de l'impacte que suposa l'arbitratge

L'àrbitre ha de conèixer que el seu treball és important i genera un impacte sobre moltes persones (tècnics que han treballat per un objectiu, esportistes que han entrenat per un resultat,...). A més els tiradors i tiradores (ajudats pels seu tècnics) acostumen a analitzar al detall les accions per aprendre i créixer. Aquest anàlisi moltes vegades inclou un anàlisi de decisions arbitral de manera que la tasca de l'àrbitre també acaba formant part de l'aprenentatge i creixement dels esportistes.

CONSELLS ADDICIONALS PER ÀRBITRES

A banda de les 8 habilitats citades a l'anterior apartat també existeixen altres consells que poden ajudar a un àrbitre a fer millor la seva tasca. Els llistem tot seguit:

Estar al dia

Tot àrbitre ha de mantenir-se actualitzat respecte les darreres regles i normatives. També és bo que conegui les tendències preguntat a entrenadors i companys àrbitres.

Un bon coneixement tècnic sempre ajuda

Tenir un bon nivell tècnic d'Esgrima ajuda al àrbitre a dominar les normes, fet que dona un gran impuls a la feina arbitral donat que l'àrbitre guanya confiança en la presa de decisions. En aquest sentit el fet d'estar o haver estat en actiu com a esportista d'Esgrima és un plus per tot àrbitre. De fet, per àrbitres que no estan en actiu, no es descabellat aconsellar prendre algunes classes (l'Esgrima s'adapta a totes les edats i nivells, això no és una excusa) o, si més no, veure molta Esgrima.

Ser puntual i reservar el dia per arbitrar

Arribar a l'hora de convocatòria d'àrbitres (i no a l'hora d'inici de competició) és molt important per rebre les instruccions del Delegat Arbitral i/o del Directori Tècnic. Ser puntual també ajuda als àrbitres a ubicar-se en l'espai, a preparar-se amb tranquil·litat i a estar preparats per iniciar els assalts a temps. De fet la puntualitat no es refereix només al moment d'inici de competició, també fa referència al moment durant la competició (cal estar atent i preparat per iniciar la tasca que correspongui).

Les competicions d'Esgrima poden allargar-se (és un fet habitual). Els àrbitres han d'estar presents i disponibles durant tota la competició (s'allargui o no). A tal efecte és interessant recomanar als àrbitres que reservin el dia o jornada al complet (per evitar preses o plans frustrats per endarreriment de la competició).

Que els tiradors demanin supervisió no és dolent

Un àrbitre no ha de sentir-te incomodat si alguna vegada un tirador demana un àrbitre addicional a pista o la presència del Delegat d'Arbitratge / Directori Tècnic per la supervisió de l'assalt. És un fet natural, propi de l'Esgrima, i no ha de molestar que un tirador ho demani. De fet els millors àrbitres treuen el millor de si mateixos en aquestes circumstàncies i són capaços de portar fins al final (i sense problemes) l'assalt en qüestió. Simplement cal respirar fons i seguir arbitrant el millor possible.